

Vår ref. 26/5978 - 1
Saksbehandler Anne Lene Andersen
Watn
Dato 05.03.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
19/26	Formannskapet	24.03.2026
22/26	Utvalg for teknisk sektor	14.04.2026
17/26	Utvalg for helse og mestring	15.04.2026
17/26	Utvalg for inkludering, frivillighet og kultur	16.04.2026
15/26	Utvalg for oppvekst	16.04.2026

Reduksjon av lokalt styringstrykk

Utvalg for oppvekst 16.04.2026

Behandling

Roar Åkre, Krf og Magnus Møller, SV, permisjon fra og med behandlingen av denne saken. Det er 11 medlemmer tilstede under behandling av saken.

Oversendelsesforslag fra Larvoll, V:

Venstre mener politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik at vi sikrer at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng.

Etter vår oppfatning kommer politisk nivå for sent inn i kommunens budsjettprosess, slik praksis er nå. Dette mener vi at utløser mange «politiske bestillinger» ilt året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre den 18.06.25.

Rammesaken er omtalt slik: *«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»*

Venstre anbefaler at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet gjennomføres med samme prosessstrinn i Drammens modell.

Forslag fra Hegland, Ap, på vegne av Ap, Sp, MDG og SV:

Begrensninger i rapporteringer må ikke redusere tilgangen på relevante fakta fra de ulike sektorene innenfor oppvekstområdet. Uten god tilgang på informasjon vil det kunne begrense mulighetene til å sette inn relevante politiske tiltak.

Gjennomførte undersøkelser og oppfølging av vedtak må fortløpende gjøres tilgjengelig for

utvalget.

Kommunalsjef Robert Rognli kommenterer saken før votering.

Votering:

Oversendelsesforslag fra Larvoll, V, vedtatt mot 5 stemmer. (Mindretallet utgjorde Skinnarland, MDG, Kværnø, Almenning og Hegland, Ap, Solvang, Sp)
Tilleggsforslag fra Hegland, Ap, på vegne av Ap, Ap, MDG og SV vedtatt mot 2 stemmer. (Mindretallet utgjorde, Schäffer og Nabhani, H)

UOPP - 15/26 vedtak

Utvalg for oppvekst mener politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik at vi sikrer at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng. Etter vår oppfatning kommer politisk nivå for sent inn i kommunens budsjettprosess, slik praksis er nå. Dette mener vi at utløser mange «politiske bestillinger» ilt året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre den 18.06.25.

Rammesaken er omtalt slik: *«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»*

Utvalg for oppvekst anbefaler at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet gjennomføres med samme prosessstrinn i Drammens modell.

Begrensninger i rapporteringer må ikke redusere tilgangen på relevante fakta fra de ulike sektorene innenfor oppvekstområdet.

Uten god tilgang på informasjon vil det kunne begrense mulighetene til å sette inn relevante politiske tiltak.

Gjennomførte undersøkelser og oppfølging av vedtak må fortløpende gjøres tilgjengelig for utvalget.

Utvalg for inkludering, frivillighet og kultur 16.04.2026

Behandling

Følgende forslag ble fremsatt av Marjan Farahmand, H:
Saken tas til orientering.

Forslaget fra Farahmand ble enstemmig vedtatt.

UIFK - 17/26 vedtak

Saken tas til orientering.

Utvalg for helse og mestring 15.04.2026

Behandling

Signy Gjærum (V) fremmet følgende forslag:

1. Forslag om « Rammesak » tidlig i budsjettprosessen

Venstre mener politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik også sikre at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng.

Venstre mener at dagens praksis gjør at politisk nivå kommer for sent inn i kommunens budsjettprosess. Dette kan utløse mange «politiske bestillinger» ilt året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Venstre er kjent med at bl a Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre 18.06.25.

Rammesaken er omtalt slik i et styringsdokument:

«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»

Venstre anbefaler at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet blir gjennomført tilnærmet lik Drammens modell.

2. Opplæring i Framsikt

Politikere på ulike nivåer kan ha behov for opplæring i bruk av Politikermodul i Framsikt. Det vil gi politikken økt innsikt i kommuneøkonomien og legge grunnlag for samarbeid, felles forståelse og god kommunikasjon mellom politisk og administrativt nivå.

Karianne Hansen (FrP) fremmet følgende forslag på vegne av FrP, H, V, KrF og INP:

Utvalg for helse og mestring støtter kommunedirektørens mål om å redusere unødvendig administrativ belastning og sikre mer effektiv ressursbruk. Samtidig er utvalget tydelig på at tiltakene må gjennomføres på en måte som ivaretar demokratisk kontroll, politisk styring og folkevalgtes mulighet til tett oppfølging, særlig innen et arbeidsintensivt og samfunnskritisk tjenesteområde som helse og mestring.

1. Politisk styring, demokratisk kontroll og innsyn

Rapportering

Utvalg for helse og mestring kan ikke støtte at tertialrapportering på økonomi avvikles.

Tertialrapportene er et sentralt styringsverktøy som gir politisk nivå nødvendig økonomisk innsikt og grunnlag for kvalifiserte vurderinger gjennom året.

Helse og mestring er et arbeidsintensivt område med høyt omstillingstempo. Utvalget har behov for å følge utviklingen tett, særlig knyttet til:

- økonomi
- medarbeidertilfredshet
- tiltak for økt nærvær

Rapporteringen bør derfor innrettes og forbedres, ikke reduseres.

2. Grenseoppgang mellom effektivisering og politisk behov

Møtefrekvens

Utvalg for helse og mestring ønsker å opprettholde dagens møtefrekvens. Områdets kompleksitet tilsier at dagens hyppighet er nødvendig for forsvarlig politisk oppfølging.

Utvalget støtter samtidig en gjennomgang av:

- hvilke saker som egner seg som orienteringssaker
- hvilke saker som bør være politiske behandlingssaker

Interpellasjoner og spørsmål

Utvalget støtter behovet for redusert ressursbruk knyttet til interpellasjoner, men understreker at dette ikke må svekke folkevalgtes rettigheter.

Det bør derfor innføres tydelige regler for når skriftlige svar skal foreligge, slik at interpellanter kan forberede seg til møtet. Dette vil bidra til bedre debatter og redusert samlet arbeidsbelastning.

3. Digitalisering og bruk av KI

Utvalget støtter bruk av digitale løsninger og KI der dette vurderes som forsvarlig. Det skal tydelig opplyses når tekst og materiale er KI-generert, og hensyn til kvalitet, sikkerhet og personvern må ivaretas.

Utvalget støtter videre:

- forenkling av rutiner og reduksjon av tekstmengde i planer og styringsdokumenter
- i større grad revidering av eksisterende planverk fremfor nye planer, eksempelvis Temaplan for helse og mestring
- videre arbeid med å gjøre kommunens nettsider mer oversiktlige og enklere søkbare

4. Konkrete tiltak

Høringer

Utvalget mener det bør være opp til kommunalsjef og utvalgsleder i fellesskap å vurdere hvilke høringer som behandles administrativt og/eller politisk.

Administrativt behandlede høringer bør legges fram som referatsak i relevant utvalg.

Utvalget understreker at eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse skal involveres i høringer som berører deres ansvarsområder.

Søkbare tilskuddsordninger

Omfanget av lokale søkbare tilskuddsordninger bør vurderes nedskalert og bedre samordnet.

Arbeid med å effektivisere søknadsprosesser, tildeling og rapportering støttes.

Avslutningsvis mener Utvalg for helse og mestring at redusert styringstrykk må bidra til bedre politisk styring og tydeligere prioriteringer, ikke svekket demokratisk kontroll eller innsyn.

Karianne Hansen (FrP) fremmet følgende forslag på vegne av FrP, H, Ap, SV, UAV, Sp, V, KrF og INP:

Det bør stilles krav om tydelige tidsfrister både for folkevalgte og administrasjonen med tanke på innsendelse og svar. Begge parter må overholde fristene for å sikre forutsigbarhet og redusere unødig styringstrykk.

Det bør ses på muligheten for å legge inn alle høringer i en portal, slik at alle har tilgang til å være orientert om hvilke høringer som har kommet.

Karianne Hansen (FrP) fremmet følgende forslag:

Samtlige innspill gitt i møtet følger saken som oversendelsesforslag.

Votering:

Forslag fra Hansen (FrP) om at samtlige innspill gitt i møtet følger saken som oversendelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

UHV - 17/26 vedtak

Oversendelse av høringsinnspill:

Utvalg for helse og mestring støtter kommunedirektørens mål om å redusere unødvendig administrativ belastning og sikre mer effektiv ressursbruk. Samtidig er utvalget tydelig på at tiltakene må gjennomføres på en måte som ivaretar demokratisk kontroll, politisk styring og folkevalgtes mulighet til tett oppfølging, særlig innen et arbeidsintensivt og samfunnskritisk tjenestemråde som helse og mestring.

1. Politisk styring, demokratisk kontroll og innsyn

Rapportering

Utvalg for helse og mestring kan ikke støtte at tertialrapportering på økonomi avvikles.

Tertialrapportene er et sentralt styringsverktøy som gir politisk nivå nødvendig økonomisk innsikt og grunnlag for kvalifiserte vurderinger gjennom året.

Helse og mestring er et arbeidsintensivt område med høyt omstillingstempo. Utvalget har behov for å følge utviklingen tett, særlig knyttet til:

- økonomi

- medarbeidertilfredshet
- tiltak for økt nærvær

Rapporteringen bør derfor innrettes og forbedres, ikke reduseres.

2. Grenseoppgang mellom effektivisering og politisk behov

Møtefrekvens

Utvalg for helse og mestring ønsker å opprettholde dagens møtefrekvens. Områdets kompleksitet tilsier at dagens hyppighet er nødvendig for forsvarlig politisk oppfølging.

Utvalget støtter samtidig en gjennomgang av:

- hvilke saker som egner seg som orienteringssaker
- hvilke saker som bør være politiske behandlingssaker

Interpellasjoner og spørsmål

Utvalget støtter behovet for redusert ressursbruk knyttet til interpellasjoner, men understreker at dette ikke må svekke folkevalgtes rettigheter.

Det bør derfor innføres tydelige regler for når skriftlige svar skal foreligge, slik at interpellanter kan forberede seg til møtet. Dette vil bidra til bedre debatter og redusert samlet arbeidsbelastning.

3. Digitalisering og bruk av KI

Utvalget støtter bruk av digitale løsninger og KI der dette vurderes som forsvarlig.

Det skal tydelig opplyses når tekst og materiale er KI-generert, og hensyn til kvalitet, sikkerhet og personvern må ivaretas.

Utvalget støtter videre:

- forenkling av rutiner og reduksjon av tekstmengde i planer og styringsdokumenter
- i større grad revidering av eksisterende planverk fremfor nye planer, eksempelvis Temaplan for helse og mestring
- videre arbeid med å gjøre kommunens nettsider mer oversiktlige og enklere søkbare

4. Konkrete tiltak

Høringer

Utvalget mener det bør være opp til kommunalsjef og utvalgsleder i fellesskap å vurdere hvilke høringer som behandles administrativt og/eller politisk.

Administrativt behandlede høringer bør legges fram som referatsak i relevant utvalg.

Utvalget understreker at eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse skal involveres i høringer som berører deres ansvarsområder.

Søkbare tilskuddsordninger

Omfanget av lokale søkbare tilskuddsordninger bør vurderes nedskalert og bedre samordnet.

Arbeid med å effektivisere søknadsprosesser, tildeling og rapportering støttes.

5. "Rammesak" tidlig i budsjettprosessen

Politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik også sikre at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng. Dagens praksis gjør at politisk nivå kommer for sent inn i kommunens budsjettprosess. Dette kan utløse mange «politiske bestillinger» ilt året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Bl.a. Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre 18.06.25. Rammesaken er omtalt slik i et styringsdokument:

«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»

Det anbefales at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet blir gjennomført tilnærmet lik Drammens modell.

6. Opplæring i Framsikt

Politikere på ulike nivåer kan ha behov for opplæring i bruk av Politikermodul i Framsikt. Det vil gi politikken økt innsikt i kommuneøkonomien og legge grunnlag for samarbeid, felles forståelse og god kommunikasjon mellom politisk og administrativt nivå.

7. Tidsfrister

Det bør stilles krav om tydelige tidsfrister både for folkevalgte og administrasjonen med tanke på innsendelse og svar. Begge parter må overholde fristene for å sikre forutsigbarhet og redusere unødig styringstrykk.

8. Portal for høringer

Det bør ses på muligheten for å legge inn alle høringer i en portal, slik at alle har tilgang til å være orientert om hvilke høringer som har kommet.

Avslutningsvis mener Utvalg for helse og mestring at redusert styringstrykk må bidra til bedre politisk styring og tydeligere prioriteringer, ikke svekket demokratisk kontroll eller innsyn.

Utvalg for teknisk sektor 14.04.2026

Behandling

Søvde (V) fremsatte oversendelsesforslag:

1. Forslag om « Rammesak « tidlig i budsjettprosessen

Venstre mener politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik også sikre at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng.

Venstre mener at dagens praksis gjør at politisk nivå kommer for seint inn i kommunens budsjettprosess. Dette kan utløse mange «politiske bestillinger» i løpet av året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Venstre er kjent med at bl a Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre 18.06.25. Rammesaken er omtalt slik i et styringsdokument:

«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»

I praksis kan dette gjøres eksempelvis som i "Rammesak", Drammen bystyre 18.06.25, hvor partiene la fram (dels enkeltvis, dels tverrpolitisk) sine prioriterte saker og innspill sett i sammenheng med kommunedirektørens overordnede, innledende dokument.

Venstre anbefaler at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet blir gjennomført tilnærmet lik Drammens modell.

2. Politikere på ulike nivåer kan ha behov for opplæring i bruk av Politikermodul i Framsikt. Det vil gi politikken økt innsikt i kommuneøkonomien og legge grunnlag for samarbeid, felles forståelse og god kommunikasjon mellom politisk og administrativt nivå.

Hjort-Sørensen fremsatte forslag på vegne av R, Ap, Ap, MDG og SV:

Tiltakene i saken om reduksjon av lokalt styringstrykk evalueres etter to år av Kontrollutvalget eller av et annet, uavhengig organ.

Votering

Forslagene ble enstemmig vedtatt oversendt formannskapet.

Det ble også enstemmig vedtatt å oversende rådenes høringsuttalelser.

UTS - 22/26 vedtak

Pkt. 1 - Evaluering Kontrollutvalget

Tiltakene i saken om reduksjon av lokalt styringstrykk evalueres etter to år av Kontrollutvalget eller av et annet, uavhengig organ.

Pkt. 2 - "Rammesak" tidlig i budsjettprosessen

Utvalg for teknisk sektor mener politisk nivå bør gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen og slik også sikre at forslag er tilstrekkelig utredet før de behandles i budsjettsammenheng.

Utvalget mener at dagens praksis gjør at politisk nivå kommer for seint inn i kommunens budsjettprosess. Dette kan utløse mange «politiske bestillinger» i løpet av året, som kunne vært unngått, og at det kommer mange og omfattende verbalforslag under sluttbehandling av budsjettet.

Utvalget er kjent med at bl a Drammen kommune har valgt en systematikk i budsjettarbeidet som innebærer å legge fram en «rammesak» helt i starten av budsjettprosessen som forberedelse til budsjettarbeidet, eksempelvis i «Rammesak», Drammen bystyre 18.06.25. Rammesaken er omtalt slik i et styringsdokument:

«Rammesaken utarbeides politisk og gir rådmannen overordnede rammer for budsjettarbeidet før arbeidet med budsjettet starter. Dette gir kommunestyret anledning til å debattere og gi styringssignaler tidlig i budsjettprosessen, og sikre tilstrekkelig utredning av forslag før selve budsjettbehandlingen»

I praksis kan dette gjøres eksempelvis som i "Rammesak", Drammen bystyre 18.06.25, hvor partiene la fram (dels enkeltvis, dels tverrpolitisk) sine prioriterte saker og innspill sett i sammenheng med kommunedirektørens overordnede, innledende dokument.

Utvalg for teknisk sektor anbefaler at det legges fram en «Rammesak» tidlig i budsjettprosessen og slik at budsjettarbeidet blir gjennomført tilnærmet lik Drammens modell.

Pkt. 3 - Opplæring Framsikt

Politikere på ulike nivåer kan ha behov for opplæring i bruk av Politikermodul i Framsikt. Det vil gi politikken økt innsikt i kommuneøkonomien og legge grunnlag for samarbeid, felles forståelse og god kommunikasjon mellom politisk og administrativt nivå.

Rådenes høringsuttalelser

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse ønsker svar på hvordan ivaretas rådenes rolle og medvirkning til forslag som er fremlagt jfr kommuneloven § 5-12?

Vi ser at Administrasjonen foreslås å få fullmakt til selv å bestemme hvilke høringer som behandles politisk og hvilke som ikke besvares.

Kommunen mottok 135 høringer i 2025 og har ikke kapasitet til alle.

For oss er dette relevant fordi høringer som angår funksjonshemmede, rus, psykisk helse og andre brukergrupper kan bli nedprioritert uten at noen politisk instans ser det.

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse ber om at rådets leder blir tatt med på råd.

En reduksjon i møtefrekvensen i utvalgene vil svekke den politiske styringen og flytte mer myndighet over til administrasjonen. Eldrerådet mener dette er uheldig, fordi det reduserer den demokratiske forankringen av beslutningene og gir færre arenaer for åpen debatt, innsyn og medvirkning.

Formannskapet 24.03.2026

Behandling

Odin Adelsten Aunan Bohmann (Ap) fremmet følgende forslag på vegne av Ap, Sp, SV:

1. Tertialrapportering økonomi avvikles ikke.

Oversendelse for vurdering i utvalgene:

Det er betydelig mindre saksmengde i samtlige utvalg som kan medføre endringer:

1. UTS reduserer sin møtefrekvens og følger samme hyppighet som resten av utvalgene.
2. Alle utvalgene kan redusere møtefrekvens tilsvarende 1-2 møter i året.
3. Høringer legges som referatsaker, dersom administrasjonen ikke vurderer det som relevant å svare på.

Karianne Hansen (FrP) fremmet følgende forslag på vegne av H, FrP, KrF:

Saken sendes på høring til hovedutvalgene før endelig behandling.

Høringen skal særlig belyse:

1. konsekvenser for politisk styring, demokratisk kontroll og innbyggernes innsyn
2. grenseoppgangen mellom administrativ effektivisering og politiske organers behov for informasjon og behandling
3. hvordan digitale løsninger og kunstig intelligens kan benyttes for å redusere arbeidsbelastning og rapporteringsbyrde uten å svekke politisk styring
4. Hvilke konkrete tiltak det enkelte utvalg selv kan gjennomføre for å redusere det lokale styringstrykket, herunder gjennomgang av egne bestillinger, rapporteringsbehov og møtepraksis.

Saken legges deretter frem på nytt for formannskapet.

Votering:

Det ble votert samlet over forslag fremmet av Hansen (FrP) og oversendelsesforslag fremmet av Bohmann (Ap). Forslagene ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Bohmann (Ap) vedrørende tertialrapportering ble ikke votert over på bakgrunn av kommunedirektørens avklaringer i møtet.

FORM - 19/26 vedtak

Saken sendes på høring til hovedutvalgene før endelig behandling.

Høringen skal særlig belyse:

1. konsekvenser for politisk styring, demokratisk kontroll og innbyggernes innsyn
2. grenseoppgangen mellom administrativ effektivisering og politiske organers behov for informasjon og behandling
3. hvordan digitale løsninger og kunstig intelligens kan benyttes for å redusere arbeidsbelastning og rapporteringsbyrde uten å svekke politisk styring
4. Hvilke konkrete tiltak det enkelte utvalg selv kan gjennomføre for å redusere det lokale styringstrykket, herunder gjennomgang av egne bestillinger, rapporteringsbehov og møtepraksis.

5. Utvalg for teknisk sektor reduserer sin møtefrekvens og følger samme hyppighet som resten av utvalgene.
6. Alle utvalgene kan redusere møtefrekvens tilsvarende 1-2 møter i året.
7. Høringer legges som referatsaker, dersom administrasjonen ikke vurderer det som relevant å svare på

Saken legges deretter frem på nytt for formannskapet.

Kommunedirektørens innstilling

Formannskapet tar saken om styringstrykk til orientering og gir sin tilslutning til kommunedirektørens vurdering og anbefaling slik den framkommer av saksfremlegget.

Bakgrunn for saken

I formannskapsmøte 30.09.2025 (sak 42/25) ble følgende vedtatt:

"Formannskapet ber administrasjonen om å komme tilbake med konkrete forslag til tiltak for å redusere styringstrykket, herunder:

1. *Gjennomgang og forslag til endringer i rapporteringsrutiner*
2. *Forslag til forenklinger av internt regelverk og rutiner*
3. *Forslag til andre tiltak for økt administrativ effektivitet og mindre rapporteringsbyrden*

Formannskapet anmoder hovedutvalgene om å begrense bestillinger til administrasjonen.

Saksfremstilling

Lokalpolitiske bestillinger fra bystyret, formannskapet og de ulike utvalgene krever i sum betydelig administrative ressurser i kommunen. Kommunedirektøren tolker formannskapets vedtak som en bestilling for å konkretisere tiltak for å redusere dette administrative styringstrykket.

Temaet styringstrykk i kommunesektoren er også satt på dagsorden nasjonalt, hvor Kommunekommisjonen i januar 2026 la frem sin rapport (NOU2026:1) som bl.a. sier at *"Det er derfor nødvendig med en betydelig reduksjon i den statlige styringen, slik at kommunesektoren får større handlingsrom til å gjennomføre nødvendige omstillinger"*.

Kommunens totale styringstrykk består av flere lag som samlet legger press på administrasjonen:

- Statlig styring: Inkluderer lovpålagte rapporteringer, nasjonale normer og individuelle rettigheter, tilsyn, krav om dokumentasjon og likebehandling og øremerkede tilskudd som medfører omfattende administrativt arbeid. En viktig presisering når det gjelder det statlige styringstrykket, er at staten ikke er én aktør — ulike direktorater, tilsyn, departement og etatsnivå stiller krav som hver for seg er håndterbare, men som samlet blir omfattende
- Lokalpolitiske bestillinger: Utredninger, analyser, rapporteringer utover det lovpålagte, interpellasjoner, ad hoc – saker, planer, høringer og strategier.

Flere av disse bestillingene treffer samme fagmiljø gjentatte ganger, ofte med korte frister og medfører samlet et stort styringstrykk som beslaglegger mye tid og ressurser hos aktuelle fagmiljøer og -personer. Kommunekommisjonen (NOU 2026:1) peker på at detaljstyringen fra staten begrenser kommunenes handlingsrom. Samtidig viser erfaringer i Skien at lokale

bestillinger også skaper omfattende administrativt arbeid, og at disse to styringslinjene må forstås i sammenheng.

Det statlige styringstrykket gir mindre fleksibilitet i hvordan kommunen løser sine oppgaver, mens det lokale styringstrykket i større grad handler om rapporteringsmengde, detaljeringsnivå og analysekrav fra politiske organer.

Kommunen står i betydelige omstillinger, bl.a. innen tjenesteutvikling, digitalisering og kapasitet. Dette trekker store interne ressurser og påvirker evnen til å levere raskt på nye politiske oppdrag.

Kommunedirektørens forslag til tiltak for å redusere det lokale styringstrykket forsøker å balansere administrativ ressursbruk opp mot politikkenes behov for informasjon for å kunne prioritere og fatte vedtak.

Den videre saken er strukturert i tråd med vedtaket.

Gjennomgang og forslag til endringer i rapporteringsrutiner

Skien kommune bruker i dag betydelige ressurser på rapportering til politiske organer. I tillegg til lovpålagte rapporter, slik som f.eks. økonomiplan, årsmelding, årsregnskap og tilstandsrapport barnevernet, legger administrasjonen også frem jevnlig rapporter om økonomi, sykefravær, heltidskultur, sosialhjelp, introprogram, tilstandsrapport barnehage og skole, m.m. En del av disse sakene inneholder også analyser, som krever mer tid og administrative ressurser enn ren tallrapportering.

For å sikre en mer målrettet og effektiv bruk av administrative ressurser, er det nødvendig å vurdere om dagens omfang av rapportering står i forhold til den verdien rapportene faktisk gir. Mange av rapporteringene som legges frem i dag går utover lovpålagte krav og innebærer omfattende analyser som i varierende grad bidrar til bedre politisk styring. På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren følgende justeringer i rapporteringspraksis:

Rapportering bør begrenses til:

- Lovpålagte rapporter og rapporter som er nødvendig for politisk styring og rapportering
- Kommunedirektøren ser det også som viktig å videreutvikle bruken av allerede implementerte systemer for mer sanntidsrapportering av tall (uten analyser), eksempelvis Framsikt: Sanntidsrapportering innebærer at oppdaterte tall på sentrale områder vil være tilgjengelig til enhver tid, vise situasjonen slik den er nå og vil endre seg dynamisk etter som nye data kommer inn

Videre foreslår kommunedirektøren at ved bestilling av rapporteringer ut over det lovbestemte, skal følgende elementer vurderes:

- Hvorfor er det behov for denne informasjonen?
- Hvor hyppig er det behov for og hensiktsmessig å rapportere?
- Er rapporteringen overlappende med annen rapportering?
- Vurdering av merverdi vs. ressursbruk
- Kan (deler av) rapporteringen erstattes av sanntidsinformasjon (eksempelvis i Framsikt)

Konkrete forslag

Kommunedirektøren foreslår følgende konkrete forslag når det gjelder endringer i rapporteringsrutiner:

- Tertialrapport 1 og 2 eksklusive finans avvikles og erstattes med én halvårsrapport. I tillegg tilkommer kommunens årsrapport. Dette reduserer overlapp mot handlingsprogrammet og sparer analysekapasitet. Rapporteringer på økonomi, sykefravær og større prosjekter fortsetter i nåværende form (presentasjoner)
- Virksomhetsplaner avvikles og rapportering på politiske bestillinger tilgjengeliggjøres fortløpende i Framsikt. Halvårsrapporten (jf. første punkt) rapporterer på bestillinger i HØP og løpende bestillinger lagt inn i Framsikt
- Sykefravær rapporteres kvartalsvis til PSU. Ut over dette brukes Framsikt el liknende for fortløpende oversikt over sykefraværet
- Hvert utvalg tar en gjennomgang av de løpende rapporteringene som gjøres i dag basert på punktene nevnt over (jf. punkter som skal vurderes ved bestilling av nye rapporteringer)

Forslag til forenklinger av internt regelverk og rutiner

Kommunens interne regelverk og rutiner omfatter alt fra kommuneovergripende personalreglementer til fagspesifikke rutiner innenfor konkrete områder og faglige prosedyrer ved den enkelte enhet. Mye av dette er utarbeidet med bakgrunn i føringer i lov- og avtaleverk og er en del av kommunedirektørens internkontroll, jfr Kommunelovens §25-1. Omfanget av slike dokumenter har de siste 20 år vært økende, noe som bl.a. kommenteres i Kommunekommisjonens rapport (NOU2026:1): *“DFØs vurdering er at det samlede statlige styringstrykket er stort og økende”*.

Det er imidlertid viktig å påpeke at i tillegg til å sikre at kommunens drift er i tråd med lov- og avtaleverk, er interne regelverk og rutiner ofte også med på å skape klare føringer og trygghet i arbeidsutførelsen for den enkelte medarbeider, og dermed også god tjenestekvalitet til kommunens innbyggere.

Samtidig er en del av disse dokumentene selvpålagte og overlapper med øvrig lov- og avtaleverk og det er viktig at kommunen gjennomgår og vurderer behovet fortløpende for den enkelte rutine / regelverk.

Konkrete forslag:

- Administrasjonen jobber kontinuerlig med forenkling av rutiner og kritisk vurdering av styringsdokumenter med mål om forenkling
- Gjennomgang av kommunenes overordnede dokumenter som HØP, årsmelding, tertialrapporter og planverk for å vurdere og redusere gjentakelser og lange tekstmengder uten tydelig merverdi
- Vurdere om lokale forskrifter kan erstattes av administrative retningslinjer når dette er forsvarlig.
- Digitalisering og mer systematisk bruk av KI-løsninger i dokument- og rapportproduksjon, uten at dette går på bekostning av kvalitet, sikkerhet og personvern

Forslag til andre tiltak for økt administrativ effektivitet og mindre rapporteringsbyrde

Som nevnt innledningsvis krever nasjonale føringer, *“det statlige styringstrykket”*, også administrative ressurser i tillegg til det lokale styringstrykket. Det vurderes derfor som positivt at Kommunekommisjonen jobber videre med dette temaet med målsetting om å redusere styringstrykket *“slik at kommunene får større handlingsrom til å gjennomføre nødvendige omstillinger”*.

Kommunedirektøren ser imidlertid at det også er potensiale for å redusere det lokale styringstrykket, både når det gjelder generelle bestillinger, planer, høringer og tilsyn. Forslagene under er gruppert basert på disse kategoriene.

Forslag: Planer

Å utarbeide lange og omfattende planer er mindre relevant i dag fordi kommunesektoren står i en virkelighet som endrer seg raskt. Demografiske endringer, strammere økonomi, teknologisk utvikling og økte forventninger fra innbyggerne gjør at forutsetningene kan endre seg før planene er ferdig vedtatt – eller kort tid etter. Temaplaner kan derfor bli utdaterte før de rekker å bli tatt i bruk. Lange planprosesser binder ofte mye tid og ressurser, samtidig som de kan skape mindre handlingsrom og tregere beslutninger.

I stedet er det behov for en mer handlingsorientert tilnærming, med tydelige mål, korte beslutningslinjer og løpende justering underveis. For å få til bedre samarbeid og mer fleksible prioriteringer, kan planbehovet i stedet ivaretas gjennom HØP. Kommunen må teste tiltak raskere, lære av erfaring og tilpasse seg fortløpende. Kommunedirektøren foreslår derfor følgende tiltak når det gjelder planer:

- Gjennomgå kommunens planstrategi med formål om å redusere antallet planer, herunder vurdere planer som kan inkluderes i handlings- og økonomiplanen (HØP) - eksempelvis integreringsplanen, digitaliseringsstrategien, arbeidsgiverstrategien. Dette er planer som er sektorovergripende og til dels omtales i mange andre sektor- og temaplaner. En samlet rapportering og tiltaksbeskrivelse gjennom HØP vil gi et bedre og mer helhetlig bilde samtidig som det reduserer den administrative ressursbruken
- Være mer tiltaksorienterte i våre planer og ta tiltakene inn i HØP. Plantiltak med organisatorisk og/eller økonomisk konsekvens fremmes i HØP
- Kommunen har mange planverk på ulike nivå. Nye planer bør bare bestilles der dette gir reell styringsverdi og vurderingene som ble foreslått når det gjelder bestilling av nye rapporteringer bør også ligge til grunn (både for administrasjonen og politikken) før nye planer bestilles og utarbeides

Forslag: Generelle politiske bestillinger

Kommunedirektøren foreslår at ved større politiske bestillinger vurderes faktorer som merverdi vs. administrativ belastning, hvorvidt dette er besvart tidligere og om det finnes informasjon i allerede tilgjengelig styringsdata (eksempelvis via Framsikt)

Interpellasjoner følger saksbehandlingsreglementet når det gjelder omfang og administrativ ressursbruk. Forespørsler til utvalgene foreslås behandlet på samme måte

Forslag: Revisjoner

Kommunesektoren er gjenstand både for statlige tilsyn og kommunale revisjoner. Revisjoner er et viktig verktøy for å sikre kvalitet, etterlevelse, internkontroll og videreutvikling av gode tjenester til innbyggerne. Samtidig innebærer revisjoner et betydelig ressursbehov både administrativt og ikke minst ledelsesmessig. I tillegg til å gjennomføre intervjuer binder revisjoner opp betydelig kapasitet med hensyn til fremskaffelse av underlag og dokumentasjon. En revisjonsprosess vil følgelig pågå over en lengre tidsperiode og strekke seg over flere måneder.

Med denne bakgrunn anbefaler kommunedirektøren følgende:

- Ved bestilling av ny revisjon, skal det vurderes om statlige myndigheter nylig har gjennomført tilsyn innen samme område. Dersom dette er tilfelle, skal det videre

vurderes om denne allerede dekker informasjonsbehovet. Dette vil frigjøre kapasitet og sikre at kommunens ressurser brukes der hvor behovet er størst.

Forslag: Høringer

Kommunen mottar hvert år en stor andel høringer. I 2025 mottok kommunen ca. 135 høringer og ga høringsuttalelse på et betydelig antall. Enkelte av høringene har også korte frister, og fristene kan bli enda kortere på grunn av lokal saksbehandling. Kommunen har ikke et saksbehandlerapparat som er dimensjonert til å besvare et slikt antall og denne typen oppgaver kommer i tillegg til saksbehandlerens opprinnelige portefølje. Dette kan derfor i perioder medføre kapasitetsutfordringer for administrasjonen.

Kommunedirektøren anbefaler derfor følgende forslag når det gjelder høringer:

- Administrasjonen gis fullmakt til å redusere antallet hørings saker som utredes. Kun høringer som har vesentlig relevans eller er av prinsipiell betydning legges fram for politisk behandling. Administrasjonen gjør videre en vurdering av hvilke høringer som behandles som saksfremlegg, hvilke som kun tas til orientering som referatsaker og hvilke som ikke legges fram eller besvares
- Høringer behandles som hovedregel kun i ett utvalg – dette avklares med utvalgsleder

Forslag: Lokale tilskuddsordninger

Kommunen forvalter en rekke lokale tilskuddsordninger knyttet til ulike formål, som for eksempel folkehelse, integrering, kultur og frivillighet, klima- og miljøtiltak samt kompetanse- og utviklingsarbeid. Tilskuddsmidlene er bundne midler og skal benyttes i tråd med vilkår og krav som følger ordningene. Dette innebærer at kommunen både mottar midler, følger opp bruken og rapporterer tilbake i henhold til fastsatte krav.

Lokale tilskuddsordninger kan bidra til innovasjon og utvikling innenfor prioriterte områder, og gjøre det mulig å målrette innsatsen mot sentrale behov i lokalsamfunnet. Samtidig skaper tilskuddsordninger ofte et omfattende administrativt arbeid knyttet til både kontroll, oppfølging og rapportering. Små tilskuddsposter medfører ofte like mye administrativt arbeid som større ordninger, og det er behov for å se helhetlig på ressursbruk og nytte.

For å sikre en mer effektiv og hensiktsmessig forvaltning av de lokale tilskuddsordningene foreslår kommunedirektøren følgende tiltak:

- Igangsette en gjennomgang av lokale tilskuddsordninger for å se om det er mulig å effektivisere søknadsprosessen, tildeling og rapportering

Annet

Budsjettet legger opp til en innsparing på 3,5 millioner kroner knyttet til politisk organisering. I den forbindelse vil det være naturlig å vurdere møtefrekvensen – noe som igjen vil kunne medføre reduksjon i administrative forberedelser og møtebelastning. Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe for dette arbeidet.

Effekten av saken

Saken omhandler reduksjon av lokalt styringstrykk, og har slik sett ikke direkte konsekvenser for klima, miljø eller folkehelse. Saken kan imidlertid ha positiv økonomisk effekt i form av å frigjøre administrative ressurser til andre oppgaver.

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt				X
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt				X
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv			X	
Konsekvens for folkehelsen				X

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Formannskapetets bestilling om å konkretisere tiltak som kan redusere det lokale styringstrykket har synliggjort et stort potensial for å frigjøre administrative ressurser og sikre bedre balanse i styringstrykket. Arbeidet har også avdekket at både statlige og lokale føringer samlet legger et omfattende press på organisasjonen, og at dagens praksis flere steder ikke er bærekraftig i en tid med store omstillingsbehov.

Kommunedirektøren anbefaler at Formannskapet vedtar iverksettelse av tiltakene nevnt i saken. For å tydeliggjøre særskilt de mer konkrete tiltakene, er disse oppsummert kortfattet i tabellen under:

Område	Tiltak
Rapporteringsrutiner	<ul style="list-style-type: none"> Begrense rapportering til lovpålagte rapporter og rapporter som er nødvendig for politisk styring og rapportering Foreta vurdering av behov, hyppighet, overlapp med andre rapporteringer, merverdi vs. ressursbruk ved bestilling av nye rapporteringer Videreutvikle bruken av sanntidsrapportering Tertialrapport 1 og 2 eksklusive finans avvikles og erstattes med én halvårsrapport Virksomhetsplaner avvikles og rapportering på politiske bestillinger tilgjengeliggjøres fortløpende i Framsikt Rapportere sykefravær kvartalsvis til PSU og ut over det bruke Framsikt/ liknende plattform for fortløpende oversikt over sykefraværet Hvert politiske utvalg tar en gjennomgang av de løpende rapporteringene som gjøres i dag basert på vurderingspunktene nevnt i kapittelet om rapporteringsrutiner
Interne regelverk og rutiner	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomgang av kommunens overordnede dokumenter som HØP, årsmelding, tertialrapportering og planverk for å redusere gjentakelser og lange tekstmengder uten tydelig merverdi
Andre tiltak: Planer	<ul style="list-style-type: none"> Revidere kommunens planstrategi med formål å redusere antallet planer, herunder vurdere planer som kan inkluderes i HØP

	<ul style="list-style-type: none"> • Være mer tiltaksorienterte i våre planer og ta tiltakene inn i HØP • Nye planer bør bare bestilles der dette gir reell styringsverdi og vurderingene som ble foreslått når det gjelder bestilling av nye rapporteringer bør også ligge til grunn før nye planer bestilles og utarbeides
Andre tiltak: Generelle politiske bestillinger	<ul style="list-style-type: none"> • Ved <u>større</u> politiske bestillinger vurderes faktorer som merverdi vs. administrativ belastning, hvorvidt dette er besvart tidligere og om det finnes informasjon i allerede tilgjengelig styringsdata (eksempelvis via Framsikt)
Andre tiltak: Revisjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Ved bestilling av ny revisjon, skal det vurderes om statlige myndigheter nylig har gjennomført revisjon eller tilsyn innen samme område. Dersom dette er tilfelle, skal det videre vurderes om denne allerede dekker informasjonsbehovet
Konkrete forslag: Høringer	<ul style="list-style-type: none"> • Administrasjonen får fullmakt til å begrense antall utredede høringssaker • Høringer behandles som hovedregel kun i ett utvalg – dette avklares med utvalgsleder
Konkrete forslag: Lokale tilskuddsordninger	<ul style="list-style-type: none"> • Igangsette en gjennomgang av lokale tilskuddsordninger for å se om det er mulig å effektivisere søknadsprosessen, tildeling og rapportering